

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhely:
Széchenyi tér 2. Telefonszám 124.Szerkesztői felelős:
Dr. KISS PÁL.

Alapította:

DR. KISS PÁL.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK HELYBEN:
Félévre 10 K — f. | Egy hóra 1 K 80
ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDEKRE:
Félévre 14 K — f. | Egy hóra 2 K 4

Általános, egyenlő, titkos választójogot akarunk

Lehes örömmel látjuk, hogy régi harcos programunk, a melyért ez a lap fenállása óta hékében és háborubam egy pillanatra sem szűnt meg küzdeni, közeledik a megvalósulás felé. Az általános, egyenlő, titkos, községenként való szavazati jog ma már nem program többé: több. Eleven valóság. Eddig program volt: vagy, óhaj, papiros. Ma feltmadt a papirosból és husból-vérből való életet kezd élni. El, mert akarja a nép és akarja a király. Aki közül van, nem számít többé. Amint hogy kiderült, hogy az erőszakos Tisza sem számított. Semmivé lett.

Igen óhajjuk és követeljük, hogy aki ezentul ott lesz a király és a nemzet között, ugyanolyan nyíltan és őszintén akarla akarja azt, amit a nemzet akar. Bárki lesz is a miniszterelnök, csakis ezzel a férfias nyíltsággal jöhet. Az általános, titkos választójogot ne lehessen többé elaktikázni, guzsokba kötözni, kisedet praktikákkal belefojtani a lélekzetet. Hamályos és kacskariagós paragrafusok közé se lehessen szorítani. Ezt akarta Tisza és ezért kellett megbuknia. Aki utána következik, okuljen a példán.

Aki Tisza után következik, tegye a szivére a kezét és mondja ki őszintén: azt akarom, amit a megbízóim akarnak. Amit a milliók követelnek. És ne csak szó legyen ez, hanem elodázhatatlan for-

lusi akarat. Nem lehet mendani háboru van, egyéb teendők vannak, tehát majd A majd ideje elmúlt. A „majd“ elesett. A háboru nem akadály. Ellenkezőleg. A háboru maga is ürget s a háboru maga az élő bizonyosság, hogy ez a huszmillió népmegéret a legnagyobb szabadságra és jogra.

Álljanak félre a félovák s a kishitűek! Álljanak félre a ravasz politikusok, az óvatosak a köntőrialazók. Egy-két nap van hátra a döntésről, ki legyen Tisza utódja s mi úgy vejük, a király már döntött is. Azzal, hogy elejtette Tiszát. Aki tehát vállalja Tisza örökét, ezerszer gondolja meg, ő csak azzal a kézzel programmal jöhet, amit a sor diktál, amit a nép akar.

Általános, egyenlő, titkos és községenként való választójogot! És szeretnénk, ha azok akik miedig hangosak voltak amikor kormányválságot szimatoltak, sőt szítottak, most is megnyilatkoznának. Szeretnénk hallani erős szavakat és látni elszánt cselekedeteket. Szeretnénk, ha az egész ország, politikus és nem politikus, várébe fogadná a nép boldogulásának egyedül ad- vőző gondolatát. Ezt várjuk.

Várjuk a népjogokat, a korrupciónak, a sépénzes, lópénzes és más fajta panamáknak kiirtását, a népjólétet és a békét.

— A cséplők és géptulajdonosok a részükre megállapított sorsot sürgősen megállapított sorsot sürgősen vegyék át vagy a vutnál vagy az illető kereskedő raktárában.

Tüzérségi harc az olasz fronton

BUDAPEST, május 31.

Keleti harctér:

Semmi lényeges esemény nem történt.

Olasz hadszíntér:

Isonzó mentén tegnap folyamán csak tüzérségi harcok voltak. San Gervasio Mont Felkenetől dél-nyugatra olaszoknak két előretörését visszavertük.

Délkeleti hadszíntér:

Nem történt különösebb esemény.

A vezérkar főnöke.

A német vezérkar legújabb jelentése.

(Hivatalos jelentés.)

BERLIN, május 31.

Nagyfőhadiszállás jelenté:

Nyugati hadszíntér:

Rupprecht bajor trónörökös hadseregparancsnoka:

Az Ipern és Wytschaete hajlékban az élénk tüzérségi tevékenység tovább tart. A Scarpetól közvetlenül délre több angol századot amelyek este meglepő előretöréseket intéztek árkaik ellen, nagy veszteségekkel visszautasítottunk. A tűz rövid fokozását éjszaka Mench és Guarappa között is angol támadások követték, nyugatporoszországi ezredek szíves közelharokban visszavetettek a több ízben előretörő ellenséget.

A német trónörökös hadsereg arcvonala:

A Chemin des Dames hegykát hosszában és a Champagne nyugati részén a tüzérségi harc ismét jelentékenyen erősödött. Az Aisne déli partján nyugati rajnai csapatok kiterjedt robbantások után több francia átkot rehammal elfoglaltunk, 40 fogollyal és néhány géppuskával tértek vissza.

Keleti harctér:

Lényeges esemény nem történt.

Macedón harcvonal:

Német és bolgár partizán különítményeket a Cserna hajlékban és a Vardar nyugati partján sikeres előtér harcokban számos foglyot ejtettek.

LUDENDORF.

(Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Gróf Károlyi Mihály nyilatkozata

A függetlenségi és 48-as párt elnöke gr. Károlyi Mihály a kormányválsággal kapcsolatban a következő nyilatkozatot tette:

Nem szabad keztyűs kézzel dolgozni, mint az első koalíciós kormány idejében. A legérelmesebben kell dolgozni. Itt most végleg fűrendet kell csinálni. A legelső napon ki kell cserélni az összes főispánokat, mind egy szálra el kell tenni a régi rendszer híveit. Én szeretném látni, hogyan tud Tisza akár csak ötven főnyi párthoz is jutni a választásokon, amikor egyformán ellene van a király, a főherceg, a kormány hatalom és a nép hatalmas demokratikus ereje?

Választani kell még háboruban is, csak hogy örök időkre végezzünk a Tisza-féle népelélenes rendszerrel. Hiszem, hogy pártom, amelyben nagyon szívesen fogom látni a fiatal tehetségeket, számbelileg nagyon is megsekkereződve kerül ki a választásokból. Én magam talán az egyik budapesti kerület demokratikus választókörzetségétől fogok mandátumot kérni. Még egy szer ami most történik, az csak a kezdet, még távolról sem a demokratiai ideálja, de hatalmas haladás, hogy minden időkre megölik a Tisza-féle politikát. Magyarország demokratikus és kulturális átalakulásának ezt az immár történelmi akadályát.

Később ezeket mondja Károlyi:

— Akár vállalja József főherceg a kabinetalakítást, akár nem, egy bizonyos Tisza nem jöhet. Erről most szó sem lehet. Ő és a munkapárt uraleme örökre megbukott.

Justh — minden kormány ellen.

Justh Gyula egy újságírónak a következőket mondta: Akárki is jön, az új miniszterelnöknek hoznia kell az általános egyenlő és titkos választói jogot. Másféleképpen a kiben-

takozás nem lehetséges. A választójogot nem lehet választani, eltaktikázni, kiforgatni a lényegéből és nem kell koncentráció, mert az ellenzéknek pártvezérei nem ülhetnek egy kabinetben a munkapárti vezérekkel, akiket a pártkassza juttatott hatalomra. Azt hiszem csak kisebbségi kormány következhetik, új választásokkal, amely alkalomból az ország majd megmutatja, hogy kell-e neki a választójog vagy sem. Nem kételkedem, hogy a népjogok harcainak főképpen fogynak győzni. A második kérdés, ami a válságban fontos a kiegyezés kérdése. Abszurdam husz esztendő kiegyezést kölni, az országot gazdaságiag lekötöni 20 esztendőre. A kiegyezés csakis olyan lehet, hogy Magyarországnak gazdasági érdekeit biztosítsa, jövő fejlődésének szempontjából. Am tessék hosszú, akár 50 esztendő kiegyezést kölni, de előbb tessék megcsinálni a magyar jegybankot és az önálló vámterületet.

Ami József főherceg miniszterelnökségét illeti, erre csak két szóval reflektálhatok: közjogi lehetetlenség.

A Magyarország a következőket írja: Mi ugy képzeljük, hogy az lesz a politikának homlokterében álló férfi, aki a király teljes tájékozódása után ismétellen fogad. Ezpedig kétségen kívül az általános választói jogot fogja hozni. Kizártnak tartjuk, hogy a király kinevezzen olyan kormányt, amely a kiegyezés kérdésében lekötöli az országot. Ha már meg kell elégednünk átmeneti idővel, kössenek minél rövidebb határidejű kiegyezést, de ne kössék le újabb 20 esztendőre az országot, mert ez a nemzet újabb ellenállását hívja ki és újabb zavarokkal fenyeget.

...: Jegyezzen mindenki ...: hadikölcsönt! ...:

Ausztria békeföltételei.

A holland skandináv bizottság ma a következő kommunikót közli: Az osztrák delegátusokkal folytatott tárgyalások. A két napos tárgyaláson résztvettek Adler Viktor dr. Ellenbogen, Ruess, Siltz és Hartman képviselők. További Hueber saakszervezeti titkár, a délszláv, magyar, cseh kiküldöttek és Hartvig és Gramáss bosnyák szociálisták.

Az osztrák kiküldöttek véleménye szerint a háború oka az imperializmus és az a körülmény, hogy nemzetiségi kérdéseket is felhosszítottak a háború érdekében. Délkeleti Európa mint nemzetiségi keret miadennél olyan vagyis, hogy lehetetlen esserint elhatárolni.

Minden ilyen terebavelettel elhatárolás csak alkalmat adna új háborúra. De még ott is, ahol a nemzetiségek esserint való elhatárolás lehetséges volna, kis államok keletkezésének, amelyek a nemzetek fejlődését veszélyeztetnék és a főszálló vagy államok gazdasági területét szétválasztják. Csak a burzsoázia hasznára válnának a kis államok, mert kényvő volna őket leigázni.

Követelik az osztrák szociálisták az annexió nélküli békét; és követelik a kérszítés nélküli való békekötést. Az osztrák szociálisták visszautasítják az arra a kérdésre adandó feleletet, hogy ki felelős a háborúért.

Részletkérdésekben az osztrák szociálisták követelik Belgium helyreállítását, Szerbiának mint államnak helyreállítását, szűcségesek tartják, hogy Szerbiát egyesítsék Montenegróval és Szerbia szabad utat kapjon az Adriához. Egyébként a Balkán államokra vonatkozólag követelik az régi elvet, hogy a Balkán a balkánlak. Viszonyaikat csak alapja kell rendezni.

Az osztrák szociálisták tiltakoznak az ellen a gazdasági háború ellen, amely 1916 óta, a párisi értekezleten elhatározták. Miután a háború az eddigi tengeri hadijogok garanciáit megszegte, követelik az osztrák szociálisták megszüntetését; a tengeri aszkimányolásoknak, követelik a dúrák fogalmának megszüntetését; a nyars olkkeknek, melyek élelmiszerhez, vagy ruházkodáshoz szükségesek, a szakkimányolás és elkebebezés alól való mentesítését; követelik annak megállítását, hogy a nyit tengeri hadijogi stnek lehessen nyilvánítani. Követelik újabb nemzetközi jogszabályokat a tengeri kereset illetőleg.

Alkást fogalmak tovább az osztrák szociálisták emellett, hogy a béke konferencián a béke művét folytatva, valamint emellett, hogy a fegyverkezés megszüntessék a minak a hadiseregek lecsökkentéséig kel vezetés. A hegyvidéki; aláírásig néphadseregok szolgá-

tassák. Az osztrák kiküldöttek minden előfeltétellel és főtartással nélkül hajlandók a szociálista kongresszuson résztvenni és pedig úgy a kisebbségi, mint a többségi párt.

Végül az osztrák szociálisták táviratot küldöttek Wilsonnak, amelyben felhívták az elnök figyelmét arra a keletetlen be nyomásra, amelyet az európai demokráciában keltett, hogy a szabad Amerika megtagadta az amerikai szociálistáknak a stockholmi konferenciára szóló utlevelék kiadását.

Nagyapa mesél.

Volt, hol nem volt, volt egyszer a világon egy király, aki nagyon befogott. Elromlott a gyomra, fájt, esikégett, mint a kacsalep a szekér és hiába töltöttek bele asódabikarbónát, gumicsöveget, hiába bujt bele az udvari orvos, az udvari bába: a budai javasasszony, annyi sem tudott rajta segíteni, amennyit egy egy köztársasági bizottság tudhat a közéletében.

Vigra akad: egy bolonds kuruzsáló aki kiáltotta, hogy miképpen kell a király baján segíteni.

— Egy költőre meggyógyul a mi bős és uralkodónk, ha mazára vessz az ország legbődegebb emberének az agyát; vagy a galyáját.

Ismeretes ez a mese. Mindenki tudja, hogy egy koldusban találják föl azt a bölőt, aki magát nagyon boldognak mondja, csak hogy onnan sem inga, sem gatyája nem volt.

Na most mondjuk másik mesét: Volt, he sem volt, volt a világon egy másik ország, ahol kormányválság tört ki. Aot az emberek, akik az ország kormányának a szekrént hajtották akik a nép moratót intették, akik a nép sorát intették, akik mindig elszó voltak akkor, ha a miniszteri aszkekbe bele kellett telepedni, a kik folyton a hatalomra vágyakoztak és egész életükben a miniszteri tárcokra várakoztak az utalás előszobájában, azok egy-egy legyig grófok voltak.

De hát ebben a messorországban demokratikus essek fajdogáltak, amikre igaza burzsoazdiának a grófok.

— Mi az ördög tess így? Kéme gyűnt majd a divatból. Jé tess vigyázn: csak tartass féken a parasztot.

Egy darabig ment ez, de mégis beült: a kormányválság. Az uralkodó azt mondta:

— Nem lehet tovább féken tartani a parasztot. Mándjotok is es próbáljunk demokratikus kormány csinálni.

Az ország minden részéből es szolgádták a grófokat és vitték a király elé:

— Ne, megintjátok a gyótatni azt a bolg országot, grófok?

Ablakredönyök önműködővel minden nagyságban kaphatók Fallagi-öagné

Egyik sem vállalkozott arra, hogy elkészült.

— Az uralkodó kétségbeesetten látta a fáradozása sikertelen csügglését.

— Valaki megszövegezte neki:

— Feladésem uram, én tudok olyan embereket, akik megcsinálnák azt az erösséget ennek a beteg országunk.

Nagyon megörült a király:

— Hozzatok ide őket!

Előhozták őket. Jaj de nem ért nemmit, mert azok az emberek el tudták volna ugyan készíteni az erösséget, de nem voltak grófok és abban a messzországban a demokrátiás kormány megcsinálása körül kitört válság addig vajudott, amíg végre is elvetődött vagy grófokat szűl, most már magam sem tudom, mert régebb volt, tán nem is igaz!

NAPI HIREK

— A legújabb makói rekvirálás. Megirtuk, hogy az országos közlelémezési hivatal még 20 vagon búzát s más terményi követel Makó városától, amely mennyiségnek annál inkább be kell folynia, mert magának, a város közönségének van rá szükség. Ezt a mennyiséget min azoktól rekvirálják, akik termelők, vagy akik búzát vásárlási igazolvány alapján vásároltak. A rekvirálás a városi közlelémezési hivatalban már elkészült s a napokban már ki is kézbesítik az illetőknek. Ezután is figyelmeztetünk mindenkit, hogy igyekezzék megfelelni a hatóság kívánalmainak s szállítsa be a föle követelt mennyiséget. Ezzel megkíméli magát mindenféle zaklatástól s házat a kutatásoktól mert aki beszállítja azt a mennyiséget, amit a hatóság föle kér, aki pedig akadékoskodik vagy spekulál, azzal szemben a legkíméletlenebb megtorló eszközökkel fognak fellépni. Általában igyekezzék mindenki a nemzet e válságos napjaiban derék honfíkat megfelelni kötelességeinek s eleget tenni a hatóság kénytelen intézkedéseinek.

— Kapunk cukrot a befőzéshez. A városi közlelémezési hivatal vezetője írt az alispánhoz, hogy a Makó város részére kiutalt, de meg nem a káldott 2 vagon cukrot engedélyezzen a befőzési idényre. Az alispán valószínűleg oda fog hatni, hogy Makó közönsége megkapja ezt a 2 vagon cukrot, ami a befő-

zéshez szükséges s így lesz már mivel befőzni, csak legyen mit.

— A téglá legmagasabb ára Makón. Értesítelik a közönség, hogy Csanád megye alispánja az I. rendű építő téglának árát 1000 darabonként 120 korona, a II. rendű építőtéglának árát pedig 1000 darabonként 100 koronában állapította meg.

— A vágómarha központ makói meghízottja. A cs. és kir. vágómarha bevásárlási központjának nagyváradi ki rendeltései Csanád megyére és Makó város területére nézve a vásárlásokkal Nedeikov Mihályt bizta meg.

— Eltelt makóiak. Lefoglalt tengerinak jogonlatlan felhasználása miatt a belügyminisiterium Szentpéteri Réza Gróf Pálfi u. 47. sz. alatti lakost 60 kor. pénzbüntetésre, ennek behajthatatlansága esetén 4 napi elzárásra, özv. Kics Józsefnek szül. Sikei Juliánna tanyá 461. sz. alatti lakost 200 koronás pénzbüntetésre, ennek behajthatatlansága esetén 10 napi elzárásra, Kovács István tanyá 241. sz. alatti lakost 200 kor. pénzbüntetésre, ennek behajthatatlansága esetén 10 napi elzárásra, Fazekas Sándorné tanyá 122. sz. alatti lakost 400 kor. pénzbüntetésre ennek behajthatatlansága esetén 20 napi elzárás büntetésre ítélte. Boros István makói Gróval u. 27. sz. alatti lakos Hévesi Józsefnek azorut helyesét kihassználva mult év nyarán 8 métermáson árpát 210 koronért szedt el. Feljelentés folytán a szentpéteri büntetőbíróóság Boros István garádkodó ezért 15 napi elzárásra és 300 kor. pénzbüntetésre, ennek behajthatatlansága esetén további 8 napi elzárásra ítélte s egyben kötelezte, hogy panaszának a tényleg becsodott ár és a makó sulmális ár között levő 140 kor. különbséget jissze vissza. Az ítélet úgy s másodjoku, mint a harmadjoku rendű büntető bíróság helybehagyta s így az az előbbiekkel egytamban jogerős és azonnal végrehajtható.

— A hatósági tűzifa árusítása javában folyik a városi közlelémezési hivatalban s minden arra igényt tartó, míg a kőszlet tart jelöltössé a városban a nagy tőmesteremben ahol a hatóság által megállapított árban juthat tá szifához.

— Makói kovácsok figyelmébe. A városi közlelémezési hivatal szeten hívja fel a makói kovácsok figyelmét idejekorán arra, hogy a kovácsoson termelőre beszállított s kovácsoson egyáltalában kapható nem lesz. Igyekezzenek hát a kovácsok akár lassan is, akár más pótlással a szükségesek fedését biztosítani, mert kovácsoson egyáltalában nem lesz kapható.

Hirdetések felvételnek.

LEGÉNY

189. lejezet.

Megzavart esküvő.

Ami qedig a hamis bejelentést illeti — ez nem elegendő alap arra, hogy itt elbájojanak vele! Hányssor jöttek sikkesítők és más büntetések álmév alatt Amerikába? Ha aztán mégis megcsipkék őket, egyszerűen visszahúzóda, ahonnet szöktek. Bánjon el velük az a bíróság, amely őket kereszteti. Tegyen ön is így Pétsyvel, küldje őt el Velencébe! Biztos vagyok benne én is, hogy ott ki fog derülni az igazság!

(Folyt. köv.)

Félix-fürdő

(Nagyvárád mellett) 49% természetes forrás, reuma, ízületi és reuma ellen legjobban j v. va. Uj be rend zee, villanyvilági ással. Uszoda, hidegvízgyógyfürdő és napfürdő. Molg kosyha. A nap minden szakában. Prospektus kéré az igazgatóság.

Legjobb minőségű Gyorski és Manosi fehér- és vörös borok, valamint a legjobb minőségű eredeti Kócsányai világos és Szent István érpita maláta sör kiscsinyben és nagyban. Irítz Sándor özv. céggel kapható.

Uránia színház

Szombaton, június 2-án

Szombaton, június 2-án:

Zoárd-mester

Hegedüs Gyulával a főszerepben.

Előadások kezdete hétköznapokon este fél 9 órakor, vasár- és ünneppnapokon este fél 7 és fél 9 órakor.

Ertesítés.

Fogkövek, hidak, egész fog sorok, szápadlás nélkül, aranyból, platinából

fogtömések

szűsi amalgamból és a fog ezteével azonos porcellánból, Fogkövek eltávolítását, fogak fehérítését és hibás fog sorok átalakítását elvállalom, 23 éves fogtechnikusi gyakorlatom alatt több éven át Budapesten és Berlinben is szerzett tapasztalataim felbátorítanak arra, hogy ezen szakudásomat a nagyérdemű közönség bizalmas figyelmébe ajánljam. Teljes tisztelettel:

Seress György

szeged fogtechnikus, Uri Bóna-főle ház, Makó.

Hirdetmény.

A makói tehénjárási gazdaság közlése teszi, hogy a tehénjárási területből 40 és hold fölvet az 1917. évi június hó 4-én, délelőtt 8 órakor a helyszínen tartandó árverésen részbeni vételére kiad. Ugyancsak a tehénjárási területből (az itatóba) 15 parcella fölvet június hó 4-én délelőtt 8 órakor a helyszínen tartandó árverésen elad.

Az elnök ság.

M arhabört,

szőlő, káposzta, uborka, kapor

körte, csemege és más gyümölcs

bőrleket és gyapjat, a legma-

gasabb napi árban vannak

Löwenstein Ármín

Deák Füzenc- u 48 szám.
Fűszek barmérés mellett.

Ratay Füzenc

tanács, hogy a legelőt a szőlő-
szőlő

hosszú

oktatás, egy kőbányán, mint

Értékkel lehet a földet a leg-
előtől

Eladó földek a város szélén

Városházán 6 hold,

Értékben 2 "

Bányában 1 "

Értékkel lehet:

Iritz Miksánál.

A Makói Összevétel Kere-
let mint szövetkezet, (Hunyadi
utca, makói telephelyénél
épület) ujjánca megvált

zálogintézete

a legmérsékeltőbb kamattal és
legelőnyösebb feltételek mellett

kölcsönöket ad
ékszerekre, arany és ezüst-
eszközökre, értékpapírokra,
szerejegyekre

és egyéb ingóságokra
Takaréktári osztályra önkös-
séggel folyosít előnyös kamattal

és fizetési feltételek mellett
ingatlanokra, váltóra és köle-
szvényre.

Hivatalos órák d. e. 9—12-ig

és 3—5-ig.

Eladó házhoz.

Régi Vágóhid utca 11 számú sarok-
házhoz, melyről az épület le van
bontva, ezen épületnek felső alsó fája
cserepe és a hozzávaló föld is mely
ből fel lehet építeni egyúttal eladó
vagy a házhoz maga is eladó. Ugy-
szintén a Mársfa és Sirkert utca sar-
kán lévő hét év óta fennálló keres-
mahelyiség, berendezéssel együtt
eladó. Mindkét eladásnál értekezni
lehet:

Dégy János

talajdonossal, Mársfa utca 1 számú
üzletében Makón.

Jó házból való

fiú tanulónak

felvétetik a

Makói Függet-

len Újság

nyomdájában

Egy 14-15 éves leány
mindenkinek felvétetik
Szt. István-ter 34. sz. a.

Dizstemetkezési vállalat.

KISS KÁROLY
dizstemetkezési vállalata.

Temetések rendezését a legegyszerűbbtől
a legpompásabb kivitelig pontosan és
jutányos áron végez. Ravatalozások
pompás elrendezése! Ére és fakoporsó
raktár!

Gyász esetekben tessék teljes bizalom-
mal fenti céghez fordulni.

Pontos kiszolgálás.

Makói Független Újság

nyomdai műintézete

Nyomtatványok gyors és pontos elkészítése

Telefon szám 124.